

5. โอกาสและเส้นทางลงทุนของนักลงทุนไทย (Opportunity for Thai Investment)

5.1 ภาพรวม

อุตสาหกรรมเหมืองแร่ของมาดากัสการ์มีการผลิตและส่งออกแร่โครไมท์เกรดเคมีและเกรดโลหะ แร่กราไฟท์ชนิดเกล็ดคุณภาพสูง (High quality crystalline flake graphite) และแร่ไมก้า นอกเหนือจากแร่เหล่านี้ ประเทศยังมีการผลิต แร่เบอริลเลียม ทองคำ แร่หายาก หินประดับ และแร่อุตสาหกรรมต่างๆ เช่น เฟลสปาร์ รัตนชาติ แร่กึ่งรัตนชาติ ควอตซ์และเกลือ นอกจากนี้ยังมีผลิตภัณฑ์จากแร่ เช่น ปูนซีเมนต์

ในปี 2003 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติของประเทศ (GDP) ประมาณ 13.1 พันล้านเหรียญสหรัฐที่กำลังซื้อเปรียบเทียบ ซึ่งเพิ่มขึ้น 9.8% ในปี 2003 หลังจากตกต่ำลง 12.7% ในปี 2002 ภาคอุตสาหกรรมเหมืองแร่ พลังงาน การผลิต คิดเป็น 11% ของ GDP ในปี 2002 ในขณะที่ภาคอุตสาหกรรมก่อสร้างคิดเป็น 2% ของ GDP

ในเดือนพฤษภาคม 2003 ธนาคารโลกอนุมัติเงินจำนวน 32 ล้านดอลลาร์สำหรับโครงการจัดการทรัพยากรแร่แบบธรรมาภิบาล (The Mineral Resources Governance Project) ซึ่งจะช่วยให้ประเทศในการเพิ่มผลผลิตและรายได้จากภาษีจากอุตสาหกรรมเหมืองแร่ รัฐบาลจะสนับสนุนเงินอีก 5 ล้านดอลลาร์ รัฐบาลประเทศแอฟริกาใต้อีก 1 ล้านดอลลาร์ รัฐบาลสหรัฐอเมริกาอีก 500,000 เหรียญ โครงการนี้จะทำให้เกิดการกระจายอำนาจไปยังท้องถิ่นในการเก็บภาษี ซึ่งเป็นการเพิ่มรายได้ การสนับสนุนด้านการเงินในการทำแผนที่ทางธรณีวิทยาและการสำรวจ airborne geophysics การปรับปรุงสภาพแวดล้อมของเหมืองแร่ขนาดเล็ก ส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชน และกระตุ้นให้ผู้ประกอบการเหมืองแร่รัตนชาติ และทองคำขนาดเล็กแสดงผลผลิตอย่างเปิดเผย ในอุตสาหกรรมรัตนชาติ โครงการจะจัดตั้งแผนการรับรองคุณภาพรัตนชาติ การแลกเปลี่ยนรัตนชาติ อบรมผู้ประกอบการในเรื่องเทคนิคการทำเหมือง และแต่งแร่ การเจียรนัย

5.2 โอกาสและเส้นทางลงทุนด้านแร่

มาดากัสการ์อุดมสมบูรณ์ไปด้วยแหล่งแร่หลายชนิดหลายประเภท ทั้งแร่โลหะ แร่อุตสาหกรรม และแร่รัตนชาติ แร่เหล่านั้นได้แก่ บ็อกไซต์ ถ่านหิน ทองแดง ตะกั่ว แมงกานีส นิกเกิล ดีบุก พลอย เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากประเทศขาดแคลนเงินทุนในการสำรวจแร่ ดังนั้นคาดว่าจะยังมีแหล่งแร่อีกมากที่รอการสำรวจและค้นพบจากนักลงทุน

ในปัจจุบันมีการลงทุนด้านแร่ที่เป็นโครงการใหญ่ๆ ได้แก่ การลงทุนในอุตสาหกรรมผลิตปูนซีเมนต์ โครงการสำรวจและทำเหมืองแร่ นิกเกิล โคบอลต์ โครงการสำรวจและทำเหมืองแร่ อิลมิไนท์ ประกอบกับภาครัฐมีการประกาศใช้กฎหมายการลงทุนทำเหมืองแร่ขนาดใหญ่ เพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักลงทุน

และหากกฎหมายสามารถให้ประโยชน์ได้ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนแล้ว ในอนาคตก็อาจจะเอื้อประโยชน์ให้กับนักลงทุนขนาดกลางได้

แร่ที่นักลงทุนชาวไทยควรให้ความสนใจเป็นอันดับแรก คือ แร่รัตนชาติ (พลอย) และแร่กึ่งรัตนชาติ นักลงทุนชาวไทยได้เดินทางไปลงทุนทำเหมืองแร่รัตนชาติในประเทศมาดากัสการ์ ทั้งนี้เพื่อหาแหล่งวัตถุดิบป้อนอุตสาหกรรมในประเทศ ในระยะแรกมีการลงทุนทำเหมืองของนักลงทุนชาวไทยอยู่หลายบริษัทและเป็นการทำเหมืองขนาดใหญ่ ใช้เครื่องจักรกลหนัก แต่เนื่องจากแหล่งแร่ส่วนใหญ่เป็นแร่ที่ผูกพันความเหมาะสมในร่องน้ำเก่า ซึ่งการกระจายตัวไม่แน่นอน ทำให้การทำเหมืองขนาดใหญ่มักไม่ประสบความสำเร็จ การทำเหมืองจะต้องเป็นการทำเหมืองขนาดย่อมและเลือกพื้นที่ทำเหมือง (Selective Mining) จึงจะมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จ ในปัจจุบันผู้ประกอบการชาวไทยมีการลงทุนทำเหมืองอยู่น้อยราย ส่วนใหญ่ผันตัวเองเป็นผู้รับซื้อแร่ นอกเหนือจากปัญหาข้างต้นแล้ว แหล่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่กันดาร ขาดการพัฒนาาระบบสาธารณูปโภค ทำให้การลงทุนทำเหมืองค่อนข้างสูง ซึ่งต้องเป็นการลงทุนของเหมืองเอง

นอกจากพลอยแล้ว แร่ที่นักลงทุนชาวไทยควรให้ความสนใจคือ แร่ดีบุก ตะกั่ว สังกะสี อิลมิไนท์ และแร่อุตสาหกรรมต่าง ๆ (รายละเอียดในข้อมูลแหล่งทรัพยากรแร่) ทั้งนี้เนื่องจากมาดากัสการ์มีศักยภาพแหล่งแร่ค่อนข้างสมบูรณ์และหลากหลาย แต่ขาดการสำรวจอย่างจริงจังและเป็นระบบ ทำให้ข้อมูลที่มีค่อนข้างน้อย หากนักลงทุนมีความสนใจอย่างจริงจัง ก็ควรให้ภาครัฐเป็นหน่วยงานหลักในการเจรจาติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของประเทศมาดากัสการ์ โดยมุ่งเน้นแร่เป็นชนิดๆไป

สำหรับแหล่งโลหะอื่นๆ เช่น โครไมท์ นิกเกิล โคบอลท์ บ็อกไซต์ จะเป็นการลงทุนขนาดใหญ่ และต้องการเทคโนโลยีมารองรับการผลิต ดังนั้นแร่เหล่านี้นักลงทุนจากประเทศที่พัฒนาแล้วมักจะมีโอกาสและประสบการณ์มากกว่านักลงทุนไทย

5.3 ข้อได้เปรียบเสียเปรียบ ในการลงทุนด้านแร่ในมาดากัสการ์

ข้อได้เปรียบเสียเปรียบเมื่อพิจารณาสู่ทางการลงทุนด้านแร่ในมาดากัสการ์มีดังนี้

ข้อได้เปรียบ

1. เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านแร่ค่อนข้างสูง และเป็นแหล่งกำเนิดของแร่หลายชนิด โดยเฉพาะอย่างยิ่งแร่รัตนชาติ
2. ค่าแรงงานถูก
3. การแข่งขันค่อนข้างน้อย
4. รัฐมีนโยบายเปิดกว้างสำหรับการลงทุนจากต่างชาติ
5. มีการอนุญาตพื้นที่สำรวจแร่และทำเหมืองเป็นแปลงขนาดใหญ่และสามารถขอได้หลายแปลงพร้อมกัน ทำให้การสำรวจแร่และการทำเหมืองทำได้สะดวก
6. การกำกับดูแลด้านสิ่งแวดล้อมเหมืองแร่ยังไม่เข้มงวดมากนัก

ข้อเสียเปรียบ

1. รัฐมีข้อมูลด้านแหล่งแร่จำกัด ซึ่งหมายถึงค่าใช้จ่ายในการสำรวจแร่ที่ต้องลงทุน
2. แรงงานขาดทักษะและความชำนาญ

2. ส่วนใหญ่พื้นที่กั้นตาร อยู่ห่างไกลชุมชน ระบบสาธารณูปโภคค่อนข้างจำกัด เงินลงทุนและค่าใช้จ่ายในการทำเหมืองสูง เนื่องจากต้องเผื่อค่าใช้จ่ายในการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคเอง
3. การคมนาคมสื่อสารค่อนข้างลำบาก
4. อาจจะต้องมีการเพิ่มมูลค่าแร่ในประเทศ เนื่องจากระยะทางขนส่งค่อนข้างไกล ยกเว้นแร่ที่มีมูลค่าสูง เช่น แร่รัตนชาติ เป็นต้น
5. เนื่องจากเป็นประเทศกำลังพัฒนา ระเบียบ กฎเกณฑ์อาจมีการเปลี่ยนแปลงบ่อยครั้ง
6. โครงการขนาดเล็กควรมีการร่วมลงทุนกับคนท้องถิ่น จะเอื้ออำนวยในการติดต่อประสานงานกับหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง